

INSERCIÓ LABORAL DELS ENSENYAMENTS PROFESSIONALS 2010

Generalitat de Catalunya
Departament d'Educació

Consell General de Cambres
de Catalunya

PRESENTACIÓ

El Departament d'Educació i el Consell General de Cambres de Catalunya continuen col·laborant un any més per aprofundir en la millora de la formació professional i els ensenyaments artístics i especialitzats.

Des de fa temps tots dos estan desenvolupant, de manera conjunta, projectes com l'homologació d'empreses i entitats, que han d'acollir alumnes en pràctiques per garantir la qualitat de la FCT; l'impuls d'un premi per reconèixer les millors pràctiques de cooperació entre empreses i centres formatius; el desenvolupament de models de formació de les persones tutores de les empreses que acompanyen l'alumnat en pràctiques; la millora del sistema informàtic de gestió de convenis, mitjançant una nova base de dades, el *qBID*, que aporta eines de suport al professorat i l'alumnat per gestionar el seguiment i la realització de la FCT.

Per quart any consecutiu totes dues institucions han desenvolupat el projecte "*Inserció laboral dels Ensenyaments Professionals a Catalunya*", amb la intenció de conèixer la situació laboral i formativa de l'alumnat graduat dels diferents ensenyaments professionalitzadors, sis mesos després d'haver finalitzat els seus estudis. Aquest estudi ens permet conèixer les característiques de la inserció segons variables fonamentals, com el nivell de formació, el gènere o l'especialitat. Per primera vegada, l'estudi inclou sèries anuals que configuren l'evolució de determinats itineraris d'inserció de les cohorts corresponents de Formació Professional Inicial.

En l'edició d'enguany es manté la totalitat dels estudis inclosos en l'estudi anterior, els quals s'havien anat incorporant gradualment. Així doncs, hi trobem tots els estudis postobligatoris no universitaris impartits a Catalunya. Això és, el conjunt dels ensenyaments de la Formació Professional, els ensenyaments d'arts plàstiques i disseny, els ensenyaments superiors de disseny, dansa, música i art dramàtic, els ensenyaments esportius i els Programes de Qualificació Professional Inicial impartits pel Departament d'Educació (PQPI). Al conjunt d'aquests ensenyaments se'ls ha denominat inclusivament "Ensenyaments Professionals" en aquest estudi.

En aquesta edició hi han col·laborat 312 centres (sense incloure els que imparteixen PQPI), tant de titularitat pública com privada. El nombre total d'enquestats arriba fins als 23.678 inclosos els PQPI. D'aquests, 19.558 corresponen a FP, 406 a als ensenyaments d'Arts Plàstiques i Disseny, 220 als ensenyaments esportius, 158 als ensenyaments artístics de dansa, música i art dramàtic, 59 als ensenyaments superiors de Disseny i 3.277 als PQPI. S'ha d'agrair a tots ells la seva contribució, sense la qual no hagués estat possible realitzar aquest projecte, que satisfà la necessitat de comptar amb un instrument fiable, actualitzat i útil per a la orientació professional i proporciona informació rellevant sobre:

- La situació de les persones graduades dels diferents ensenyaments professionals, amb especial atenció a diferents aspectes de la seva inserció laboral.
- Les necessitats de qualificació i formació deduïbles a partir del comportament en el mercat del treball dels diversos cicles de Formació Professional específica i d'Arts plàstiques i disseny, així com dels Programes de Qualificació Professional Inicial, el conjunt dels ensenyaments artístics i esportius.
- Sèries històriques de dades dels diversos elements que permeten construir hipòtesis de tendències.

D'altra banda, es redacta un informe amb les mateixes variables a nivell territorial, per tal de poder fer comparatives amb la mitjana de Catalunya.

Aquesta informació pot ser útil tant per als alumnes potencials, les seves famílies i el seu entorn proper, com per als agents econòmics i socials, les persones responsables de diverses administracions, els mitjans de comunicació, els experts, els investigadors, els representants dels partits polítics i, en general, per a totes les persones interessades en la Formació Professional. És especialment en moments com els actuals en què es constata que la inversió en formació al llarg de la vida és un dels actius que permet afrontar amb expectatives i garanties d'èxit l'actual conjuntura de crisi i canvis profunds en les empreses, les organitzacions i el mercat de treball.

Aquests estudis d'inserció dels graduats han estat pioners i han fet un gran servei a la imatge dels ensenyaments professionalitzadors. Per verificar la seva qualitat es va fer un estudi de contrast diferit després del primer informe de l'any 2007. Més recentment, el Consell Superior d'Avaluació ha presentat els resultats de l'Avaluació de la Formació Professional a Catalunya que confirmen, una vegada més, les conclusions sobre la inserció dels graduats. L'important valor i fiabilitat de les dades analitzades en els quatre estudis anteriors han encoratjat a totes dues institucions, Departament d'Educació i Consell de Cambres, a seguir realitzant aquest projecte, que ha esdevingut un instrument de referència tant per la informació i l'orientació com per a una planificació d'una oferta formativa més ajustada a les necessitats de qualificació professional.

A continuació presentem, en format sintètic, els resultats més rellevants del projecte.

METODOLOGIA UTILITZADA

Per tal de conèixer la situació laboral i formativa dels graduats dels ensenyaments professionals sis mesos després d'haver finalitzat els seus estudis, s'ha aplicat la mateixa metodologia que en les anteriors edicions de estudi: mitjançant una enquesta censal sobre l'alumnat dels diferents ensenyaments professionals de tots els centres públics i privats de Catalunya que havien completat els seus estudis en finalitzar el curs.

L'enquesta es va tramitar a tots els centres educatius i es trobava disponible en format electrònic en l'aplicació **eBID** (Banc Integrat de Dades) de la pàgina del Consell General de Cambres de Catalunya (<http://www.cambrescat.es>).

El formulari de l'enquesta, que seguia el format del curs anterior, constava de set preguntes senzilles, una d'elles desdoblada i tres d'elles amb modificacions, de les quals únicament es contestaven aquelles que s'apliquen a la situació particular de l'alumne graduat, a través de quatre itineraris en funció de la primera de les qüestions.

L'enquesta va ser complimentada pel mateix personal del centre (tutor o tutora de Formació en Centre de Treball, FCT, o coordinador o coordinadora d'FP, tal i com recull la normativa) i es va formular a les persones graduades per via preferentment telefònica, per bé que alguns centres la van formular presencialment o a través del correu electrònic.

L'aplicació **eBID** ha permès generar finalment una base de dades a partir de les enquestes complimentades.

Les enquestes es van obtenir passats els sis mesos de la finalització dels estudis amb dret d'obtenció del títol i, per tant, recullen la capacitat de les persones graduades per trobar feina immediatament després d'haver completat els estudis.

L'univers de l'enquesta censal és de 34.650 persones graduades en el curs 2008-2009, corresponent al 100% de l'alumnat (és a dir, totes aquelles persones que han finalitzat completament un cicle i tenen dret a obtenir el títol). D'aquest univers, 15.268 són graduats de nivell mitjà i 15.557 de nivell superior i 3.825 corresponen als PQPI. En desglossar les dades de graduats segons el tipus d'ensenyament, a Formació Professional Inicial 13.859 són de grau mitjà i 14.329 són de grau superior. Als ensenyaments d'Arts plàstiques i disseny i superiors de disseny, 156 són de grau mitjà i 931 de nivell superior. Als ensenyaments artístics 294 són de grau mitjà i 223 són de nivell superior; i finalment als ensenyaments esportius, 959 són de grau mitjà i 74 de grau superior.

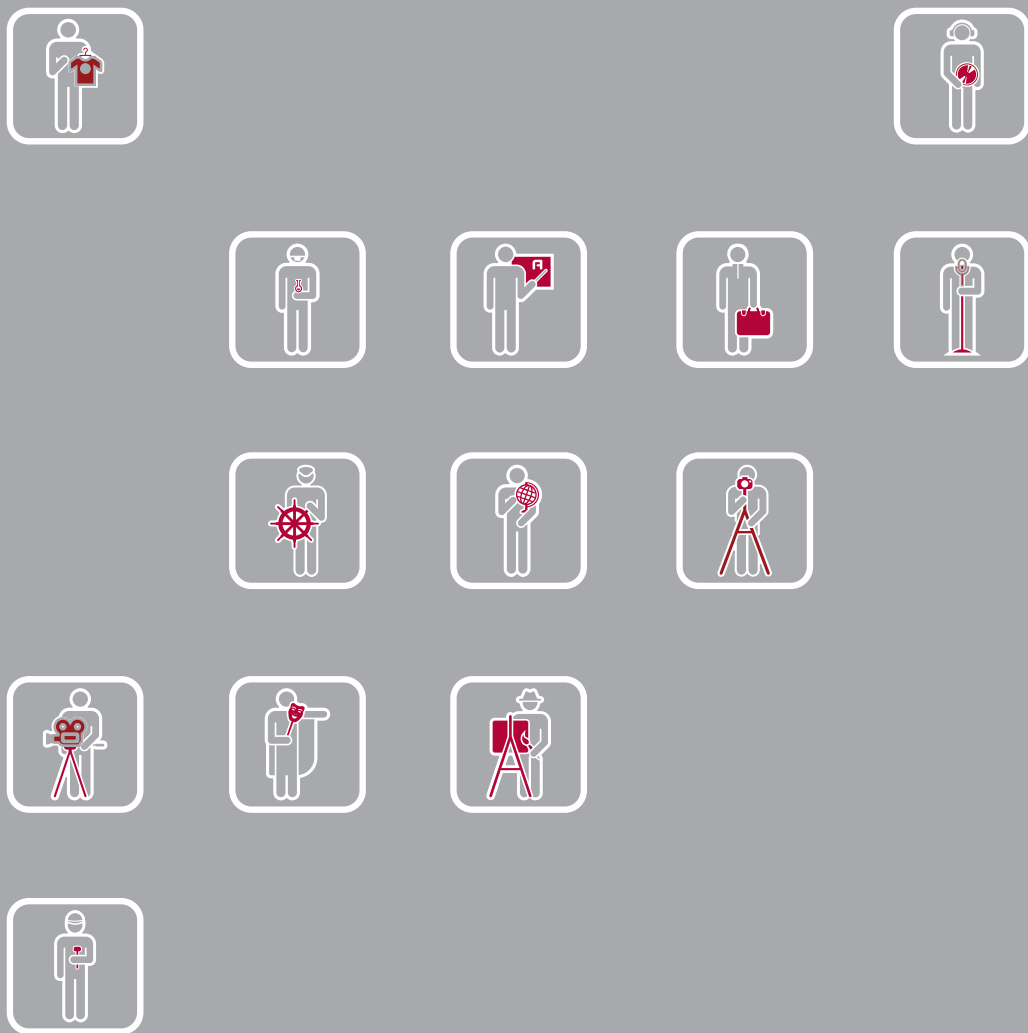
L'univers de referència per a aquest estudi és el conjunt "**Ensenyaments professionals**", tal i com s'ha definit prèviament. Per tal d'adoptar una denominació comuna a tots els ensenyaments, l'estudi utilitza normalment el terme "nivells de formació" en lloc de "grau", i l'expressió "especialitat" de formació en lloc de "família professional".

Durant el període de vigència de l'aplicació de gestió d'enquestes a l'eBID comprès entre el 5 de març i el 15 de juny, es van rebre 23.678 enquestes vàlides, amb un índex de resposta del 68,33%.

D'un univers de 434 centres que finalitzaven algun cicle formatiu de grau mitjà o superior, durant el curs 2008-2009, varen tramitar enquestes 312 centres, amb un índex de resposta del 71,88%. Dels 28 centres que imparteixen estudis d'Arts Plàstiques i Disseny i Superiors de Disseny en van respondre 20, és a dir un 71,43%. Dels 16 centres que imparteixen ensenyaments esportius en van respondre 10, un 62,5%. Per últim, tots 3 centres que imparteixen estudis de teatre, música i dansa van respondre.

La nomenclatura emprada en les sèries de dades és la següent:

- **Alumnes enquestats**
Nombre de persones graduades que han contestat l'enquesta d'inserció laboral.
- **Alumnes finalitzats**
Nombre de persones que, segons el centre educatiu, han finalitzat un cicle formatiu amb dret d'obtenir el títol de tècnic o tècnic superior.
- **Busca feina/Continua estudis/Estudia i treballa/Treballa**
Columnes corresponents als camps de resposta de la pregunta de l'enquesta d'inserció laboral "*Quina és la teva situació actual?*".
- **Inserció i promoció**
Suma dels percentatges de persones graduades que han respost a la pregunta de l'enquesta "*Quina és la teva situació actual?*": que "*treballen*", o que "*estudien i treballen*", o que "*continuen estudiant*".
- **Feina relacionada amb estudis**
Percentatge d'aquelles persones graduades que contesta que "*treballa*" o "*estudia i treballa*", i que afirma tenir una feina relacionada amb el cicle formatiu que han cursat.

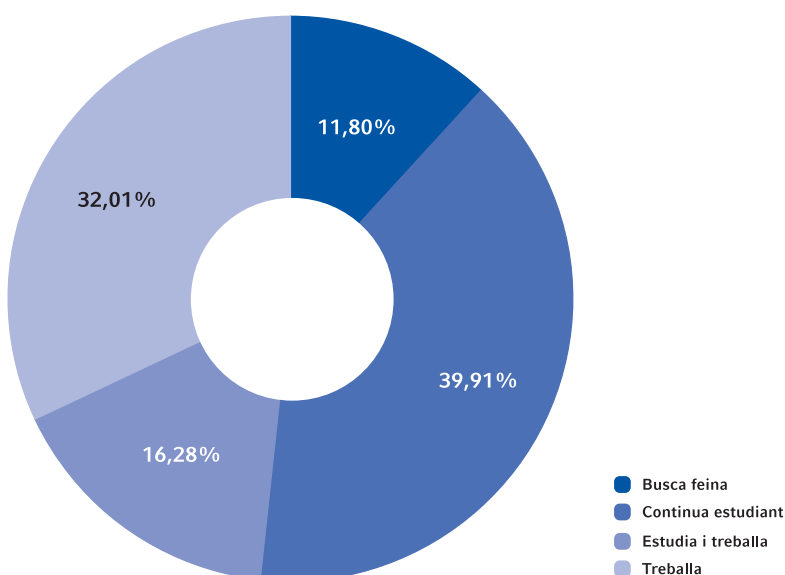
RESULTATS RELLEVANTS DE
L'ESTUDI D'INSERCIÓ LABORAL

RESULTATS RELLEVANTS DE L'ESTUDI D'INSERCIÓ LABORAL

El Gràfic 1. *Situació laboral i formativa de les persones graduades en ensenyaments professionals* permet tenir una primera visió general de les opcions d'inserció de tots els enquestats al cap de sis mesos d'haver finalitzat els seus estudis i estar en condicions d'obtenir el títol (que en l'estudi denominarem "graduats" dels ensenyaments corresponents). Com es pot comprovar, un 32,01% ja s'ha incorporat plenament al mercat laboral i un altre 16,28% compagina la feina amb els estudis. Aquests dos col·lectius representen el 48,29% dels graduats. Seguidament, el 39,91% ha decidit continuar estudiant per tal d'augmentar el seu nivell de qualificació (sigui accedint a un nivell superior o incrementant la seva polivalència en el mateix nivell). Finalment l'11,80% dels enquestats buscava feina en el moment de respondre l'enquesta.

Pel que fa als PQPI, el 53% d'ells continua estudiant, la qual cosa posa de manifest el destacat paper de reinserció al sistema educatiu i de vertebració d'itineraris de qualificació que compleixen aquests programes. Per altra banda, l'orientació cap a l'ocupació fa possible que el 16% dels seus titulats ja treballi i que un 5% complementari estudiï i treballi. Finalment, als sis mesos d'haver finalitzat, un 26% de les persones graduades busca feina.

GRÀFIC 1 SITUACIÓ LABORAL I FORMATIVA DE LES PERSONES GRADUADES EN ENSENYAMENTS PROFESSIONALS

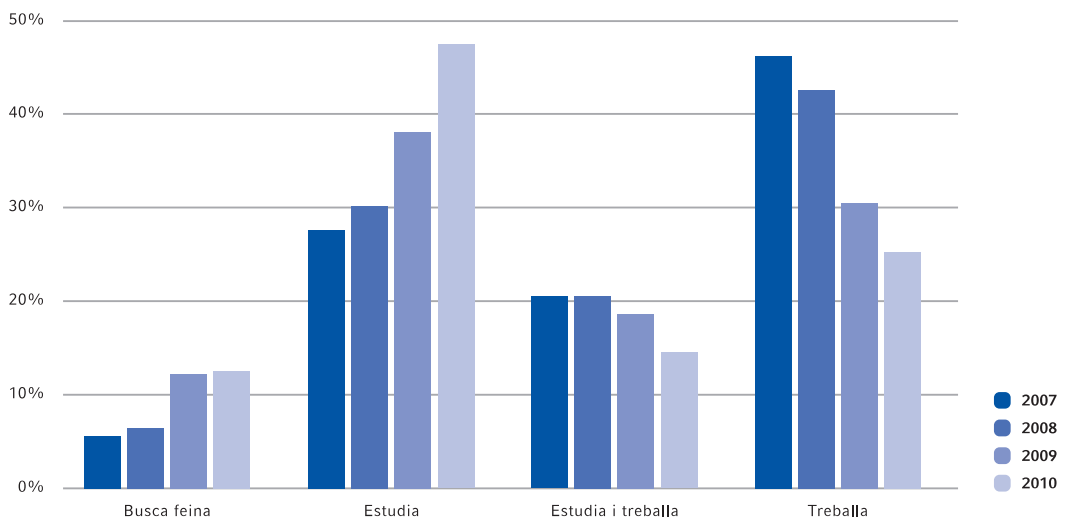

El Gràfic 2. *Evolució dels itineraris d'inserció dels Graduats Mitjans (2007 - 2010)* reflecteix els canvis produïts en la situació laboral i formativa de les persones graduades en ensenyaments professionals en els darrers quatre anys i permet analitzar les tendències més destacables en aquest període pel que fa als graduats mitjans:

- a) En primer lloc, s'observa un decreixement progressiu dels que han decidit treballar, que ha passat del 46,03% (any 2007) al 25,06% en la darrera promoció, enregistrant la principal caiguda entre el 2008 (42,91%) i el 2009 (30,66%). Aquesta tendència reflecteix perfectament les dificultats d'inserció dels més joves en el mercat de treball, un col·lectiu fortament colpejat per la crisi econòmica des del 2008.
- b) En segon lloc, també baixa el nombre de persones que compatibilitzen treball amb estudis: representava el 20,50% l'any 2007, es va mantenir el 2008, va créixer lleugerament fins al 18,91% el 2009 i encara ha disminuït fins al 14,83% aquest any. Cal destacar la relativa estabilitat d'aquesta via d'inserció tot i les restriccions en la contractació derivades de la crisi econòmica. Probablement, a partir del 2008, hi han contribuït les mesures flexibilitzadores introduïdes a la Formació Professional des de 2005. Queda per confirmar en els propers estudis anuals si la generalització d'aquestes mesures finalment serà adequada i suficient per afrontar aquesta situació laboral adversa.
- c) En tercer lloc, es confirma que els graduats que treballen juntament amb els que estudien i treballen, al llarg de la sèrie, sempre és de llarg el col·lectiu més important que arriba a un estimable 39,88% per bé que l'any 2007 representava un altíssim 66,53%.
- d) En quart lloc, es fa evident un augment molt destacat dels que continuen estudiant. Com es pot veure, passa del 27,76% l'any 2007 al 30,09% el 2008 seguint un augment moderat. A partir de l'any 2009 l'augment és significatiu i assolix el 38,17% l'any 2009 i arriba al 47,50% aquest any. Aquest itinerari d'augment de la qualificació respon a les directrius europees pel 2020 que "el percentatge de persones de 22 anys que ha completat l'Educació Secundària postobligatòria ha d'assolir el 85%". Sembla evident que aquest augment s'explica com a efecte induït per la crisi econòmica i l'enduriment del mercat de treball i que és un comportament general en tots els ensenyaments postobligatoris. Sense cap mena de dubte en aquesta tendència hi han contribuït per una banda les mesures flexibilitzadores abans comentades i la implantació de les passarel·les entre els PQPI i els CFGM, i entre aquests i els CFGS. En els propers estudis d'inserció de graduats caldrà analitzar els efectes de la generalització d'aquestes mesures i els de la plena aplicació del Programa experimental Qualifica't.

- e) En cinquè lloc, es constata l'augment dels graduats mitjans que busquen feina que al llarg de la sèrie ha passat d'estar gairebé al llindar de l'atur el 2007 (5,71%) i el 2008 (6,48%), però que el 2009 augmenta fins al 12,26% com a conseqüència directa de l'inici de la crisi. En canvi,enguany creix molt moderadament fins un 12,61%, i resisteix a l'augment de l'atur especialment en els col·lectius més joves de 19 anys.

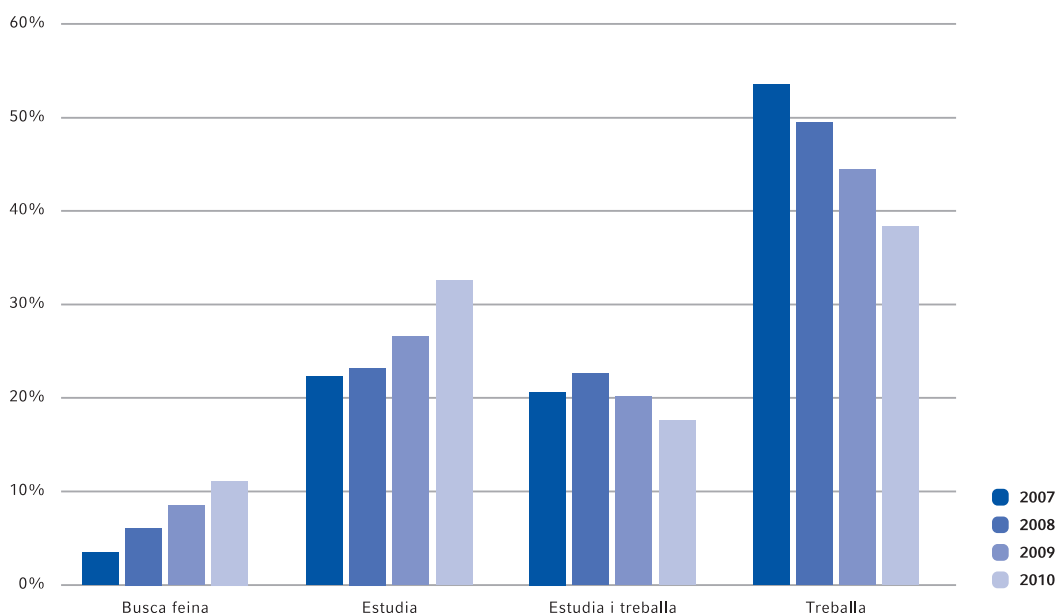
GRÀFIC 2 EVOLUCIÓ DELS ITINERARIS D'INSERCIÓ DELS CFGS (2007-2010)

El Gràfic 3. *Evolució dels itineraris d'inserció dels CFGS (2007-2010)* és una altra sèrie anual que ens permet analitzar, en aquest cas, les tendències més destacables dels darrers quatre anys pel que fa a la inserció laboral dels graduats superiors:

- a) En primer lloc, baixa progressivament el nombre de persones que treballa: 53,81% (any 2007), 49,90% (2008), 44,66% (2009) i el 38,50% en la darrera promoció. Aquesta tendència reflecteix fidelment les dificultats d'inserció dels joves en el mercat de treball des del 2008, però alhora subratlla l'alta ocupabilitat que presenten els graduats superiors en una situació tant adversa.
- b) En segon lloc, hi ha un decreixement moderat dels que compatibilitzen feina amb estudis: representaven el 20,72% l'any 2007, van augmentar lleugerament fins al 22,80% l'any 2008, va tornar a un 20,01% el 2009 i aquest any ha disminuït lleugerament fins al 17,63%. Cal destacar l'alta estabilitat d'aquesta via d'inserció tot i les restriccions en la contractació derivades de la crisi econòmica.
- c) En tercer lloc, es confirma que els graduats que treballen juntament amb els que estudien i treballen continuen sent, de llarg, el col·lectiu més important que arriba fins a un 56,13% en la situació adversa actual, si bé l'any 2007 representava un altíssim 74,53%.
- d) En quart lloc, augmenten els que continuen estudiant. Com es pot veure passa del 22,03% l'any 2007 fins al 32,83% d'aquest any. És una mostra dels efectes positius de les passarel·les entre els CFGS i els ensenyaments universitaris que estableixen 185 correspondències entre 67 cicles formatius de grau superior i 60 estudis universitaris i vies d'accés directe. En el curs 2009-2010 es van matricular en les universitats catalanes 6.220 alumnes per les vies d'accés 4 i 8 de la Formació Professional, tot i que probablement aquest augment, com en la resta d'ensenyaments, tampoc és aliè als efectes de la crisi econòmica.
- e) En cinquè lloc, es constata l'augment dels graduats que busquen feina que al llarg de la sèrie ha passat del 3,44% el 2007 a l'11,04 d'aquesta darrera promoció, amb un increment anual força constant de gairebé un 3%. Sense cap mena de dubte aquestes dificultats als sis mesos de la graduació són conseqüència de la crisi del mercat laboral.

GRÀFIC 3 EVOLUCIÓ DELS ITINERARIS D'INSERCIÓ DELS CFGS (2007-2010)

El Gràfic 4. *Evolució dels que no treballen ("estudia" o "busquen feina") segons el nivell d'estudis* ens permet comparar l'ocupabilitat dels graduats mitjans i superiors amb la resta de població activa segons l'*Enquesta de Població Activa (EPA)* corresponent al primer trimestre de cada any de la sèrie. El gràfic compara els que "busquen feina" amb les taxes d'atur a Catalunya, amb la mitjana de l'atur registrat i amb l'atur de la població activa entre 16 i 24 anys, que és la que correspon amb les cohorts dels graduats.

En el gràfic es pot constatar com la taxa de graduats superiors que buscava feina en l'estudi del 2007 era només d'un 3,44% mentre que en el cas dels graduats mitjans era d'un 5,71%. En tots dos casos són xifres molt inferiors a la taxa d'atur de 13,2% dels joves entre 16 i 24 anys i fins i tot menors que la mitjana catalana que estava en el 6,7%.

L'any 2008 la taxa dels CFGS augmenta lleugerament fins al 3,85% i la dels CFGM puja al 6,48%, en tots dos casos menys que l'augment de la taxa del 17,9% dels joves de 16-24 anys o del 7,6% de la mitjana catalana.

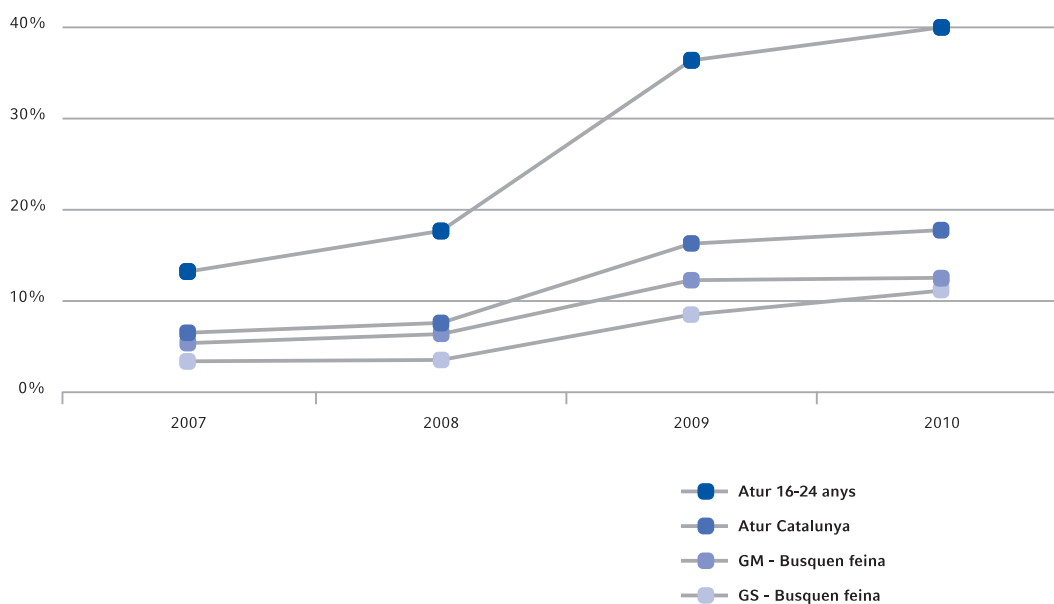

L'any 2009 marca un augment de la taxa dels CFGS que busquen feina fins al 8,59% i de 12,26% en els CFGM. Si es comparen amb la taxa del 36,3% d'atur dels joves entre 16 i 24 anys es destaca una ocupabilitat molt alta que permet que estigui molt per sota de la mitjana de l'atur a Catalunya que ja assolí el 16,2%.

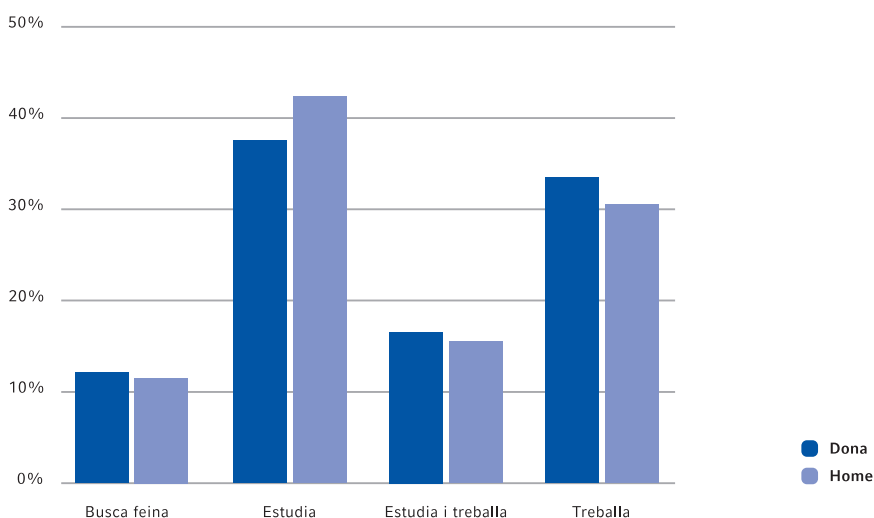
En aquest darrer estudi, efectivament, els CFGS encara augmenten la taxa dels que busquen feina que arriba al 11,04%, mentre que els CFGM pràcticament mantenen la taxa de l'any anterior amb un 12,61%. El més destacable és la confirmació rotunda de l'altíssima ocupabilitat d'aquests graduats, tant els superiors com els mitjans, comparada amb la taxa d'atur altament preocupant dels joves entre 16 i 24 anys que assolix el 40% o fins i tot amb la mitjana d'atur a Catalunya que arriba al 17,9%.

El gràfic expressa amb nitidesa l'adequació de les qualificacions que s'obtenen amb els ensenyaments professionals pel que fa a les necessitats de les empreses. Ho prova el fet que en situacions tan adverses de contractació com les actuals, la inserció laboral dels graduats en els diferents ensenyaments professionals té un comportament avantatjós en relació al dels graduats d'altres ensenyaments, tal i com ho han constatat diversos estudis publicats recentment.

GRÀFIC 4 EVOLUCIÓ DELS QUE "BUSQUEN FEINA" SEGONS NIVELL D'ESTUDI

El Gràfic 5. *Itineraris segons gènere* compara els itineraris que segueixen els graduats en funció del gènere. Entre els que han pres la decisió de "treballar" predominen les dones amb un 33,55% sobre un 30,58% dels homes i en l'opció de compaginar la feina amb estudis també amb un 16,84% sobre un 15,76%. Per tant, en el grup dels que tan sols treballen i dels que ho compaginen amb estudis, predominen les dones amb un 50,39% sobre un 46,34% dels homes. En canvi, entre els que han decidit seguir estudiant predominen els homes amb un 42,11% davant d'un 37,55% de dones. Finalment, entre els que encara busquen feina predominen les dones amb un 12,07%, lleugerament per davant de l'11,55% d'homes.

GRÀFIC 5 ITINERARIS SEGONS GÈNERE

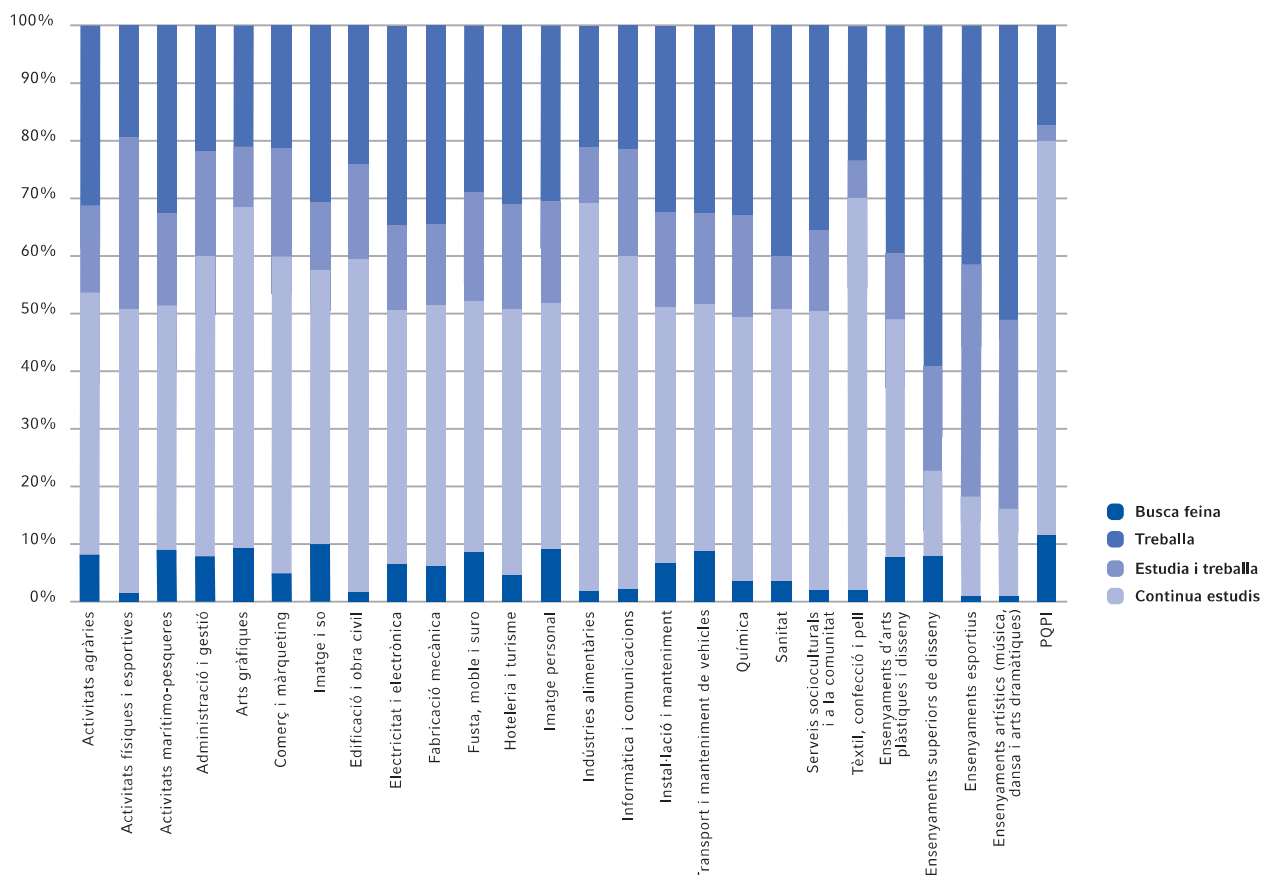

El Gràfic 6. *Situació laboral i formativa segons família professional i ensenyaments* desglossa la situació dels enquestats segons la família professional a la qual pertanyen (a la part dreta de la taula s'han inclòs els ensenyaments d'Arts Plàstiques i disseny, els ensenyaments superiors de disseny, els ensenyaments esportius, els ensenyaments artístics i els PQPI). Aquest gràfic agrupa les diverses especialitats d'una mateixa família sense diferenciar els graduats mitjans dels superiors.

A partir d'aquesta visió global destaquem les famílies o ensenyaments en que les opcions "treballa" i "estudia i treballa" és més important: Ensenyaments artístics (música, dansa i arts dramàtiques); Ensenyaments esportius; Ensenyaments superiors de disseny; Serveis socioculturals i a la comunitat; Sanitat; Ensenyaments d'arts plàstiques i disseny; Química; Activitats físiques i esportives; Hoteleria i turisme; Electricitat i electrònica; Instal·lació i manteniment; Activitats marítime-pesqueres; Fabricació mecànica.

Entre les famílies que predomina "estudia" i "estudia i treballa" destaquem: Activitats físiques i esportives; Indústries alimentàries; Informàtica i comunicacions; Edificació i obra civil; Comerç i màrqueting; Tèxtil, confecció i pell; Administració i gestió; PQPI; Arts gràfiques; Fusta, moble i suro; Serveis socioculturals i a la comunitat; Hoteleria i turisme; Fabricació mecànica; Química; Ensenyaments esportius; Imatge personal; Instal·lació i manteniment; Electricitat i electrònica.

GRÀFIC 6 SITUACIÓ LABORAL I FORMATIVA SEGONS FAMÍLIA PROFESSIONAL I ENSENYAMENTS

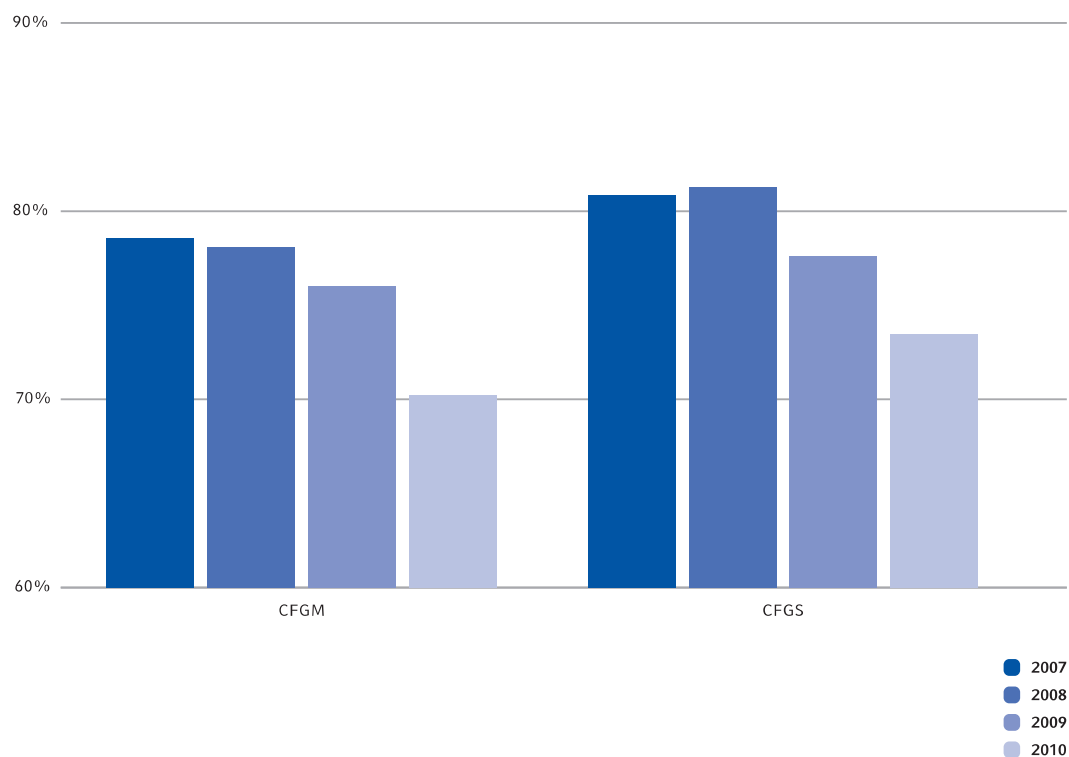
El Gràfic 7. *Evolució de la feina relacionada amb estudis segons el nivell formatiu* ens permet analitzar l'evolució que ha tingut durant els darrers anys la relació entre els continguts de la feina que es realitza i els estudis de preparació realitzats segons es tracti de graduats mitjans o superiors.

En el cas dels graduats mitjans podem veure la relació inicial del 78,45% de l'estudi del 2007, però que el 2009, coincidint amb l'inici de la crisi econòmica, va perdre pes fins a arribar al 74,94% i enguany encara ha disminuït més fins a arribar al 70,26%.

En el cas dels graduats superiors partíem d'un nivell de correspondència del 81,22% el 2007 amb tendència a augmentar, però igualment per efectes de la crisi, el 2009 baixa fins a un 77,17% i enguany fins a un 73,13%.

En tots els casos es tracta d'un nivell de correspondència molt alt. L'escassa pèrdua experimentada en aquests anys d'enduriment del mercat de treball cal atribuir-la, justament, a la polivalència d'aquests estudis i al corresponent efecte d'ocupabilitat que aquesta característica els dona.

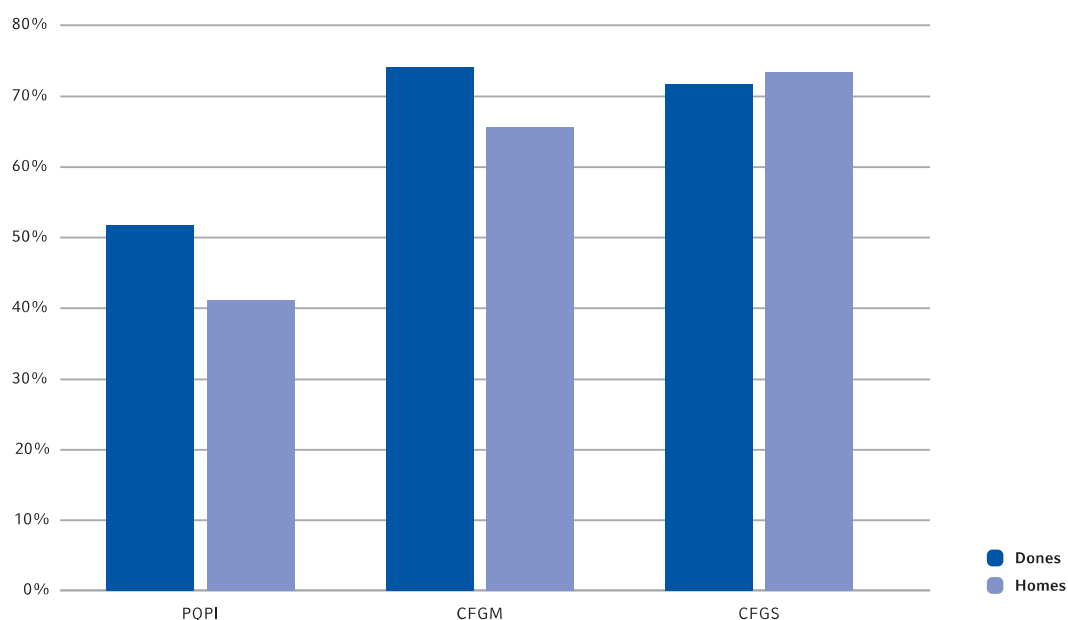
GRÀFIC 7 EVOLUCIÓ DE LA FEINA RELACIONADA AMB ESTUDIS SEGONS NIVELL FORMATIU

El Gràfic 8. *Relació entre la feina i els estudis per gènere i nivell d'estudis* desglossa les xifres d'enguany tot mostrant-nos que si bé en els graduats superiors les xifres són molt similars amb un petit predomini dels homes (74,17% i 72,14%) en els altres nivells de formació les diferències són majors i amb predomini de les dones. Així, els graduats mitjans homes tenen una feina relacionada amb els estudis en el 66,15% dels casos, inferior al 74,58% de les dones. En el cas dels PQPI, els homes es troben en un 41,94% mentre que les dones assolixen un 52,58%.

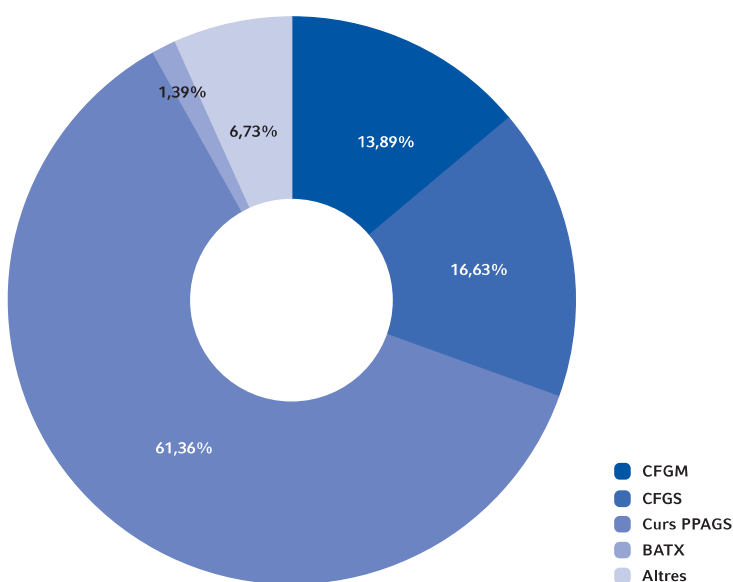
GRÀFIC 8 RELACIÓ ENTRE LA FEINA I ELS ESTUDIS PER GÈNERE I NIVELL D'ESTUDIS

El Gràfic 9. *Estudis en curs dels graduats mitjans* assenyala les opcions que han pres aquells graduats mitjans que han decidit continuar els estudis. El 61,36% està preparant la prova d'accés a grau superior. Un 13,89% ha optat per estudiar un altre CFGM, mentre que un 16,63% estudia un CFGS.

Pel que fa a l'evolució respecte a les xifres de l'any anterior, no s'observen canvis significatius. Els qui opten per estudiar un CFGS han augmentat un 1,79%. En el cas dels PQPI el 53% opta per estudiar un CFGM.

GRÀFIC 9 ESTUDIS EN CURS DELS GRADUATS MITJANS

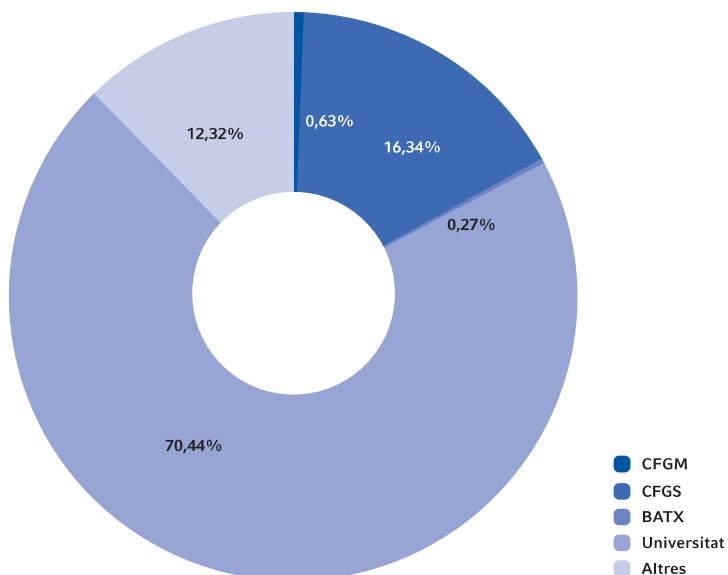

El Gràfic 10. *Estudis en curs dels graduats superiors* assenyala que el 70,44% dels graduats superiors que continua estudiant ho fa a la universitat. D'altra banda, un 16,34% opta per realitzar un altre CFGS. Per últim, un 12,32% tria fer altres estudis.

Novament, les xifres d'enguany no presenten canvis gaire significatius respecte les de l'anterior. Els qui estudien un altre CFGS han augmentat un 2,45% respecte l'any passat. Els qui estudien a la universitat han augmentat un 2,66%.

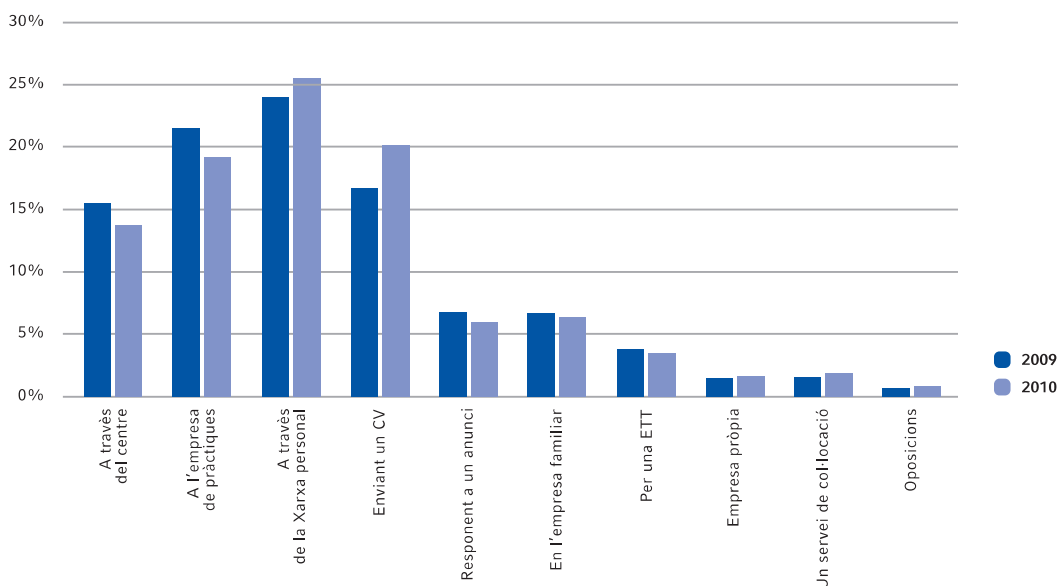
En el cas dels ensenyaments artístics, la graella de resposta incorporava una petita modificació. El 59,65% va marcar l'opció "Altres", que inclou una altra especialitat de grau, un Postgrau o Màster no oficial, un Màster oficial o un Doctorat. El 29,82% estudia a la universitat i el percentatge restant es divideix en les altres opcions.

GRÀFIC 10 ESTUDIS EN CURS DELS GRADUATS SUPERIORS

El Gràfic 11. *Evolució de les vies per trobar feina en els graduats mitjans*, evidencia que hi ha hagut canvis de tendència en les vies que utilitzen els graduats mitjans per trobar feina, probablement derivats de l'efecte de la crisi econòmica en el mercat de treball. Globalment, es percep que el suport de les xarxes personals i la iniciativa individual en aquest moments són els que tenen més pes, ja que ha disminuït el pes dels canals institucionals més propers a l'alumne. "A través del centre" encara representa el 13,87% tot i haver disminuït un 2,02%. "A l'empresa de les pràctiques" es manté en un 19,12% tot i que ha perdut un 2,47%. La xarxa personal ja representa un 25,86% que ha augmentat un 1,82%. "L'enviament de CV per iniciativa pròpia" supera el 20,28% i concentra un augment del 3,17%. Com es pot comprovar, les altres vies tenen molta menys incidència com ja era habitual en els estudis anteriors.

GRÀFIC 11 EVOLUCIÓ DE LES VIES PER TROBAR FEINA EN ELS GRADUATS MITJANS

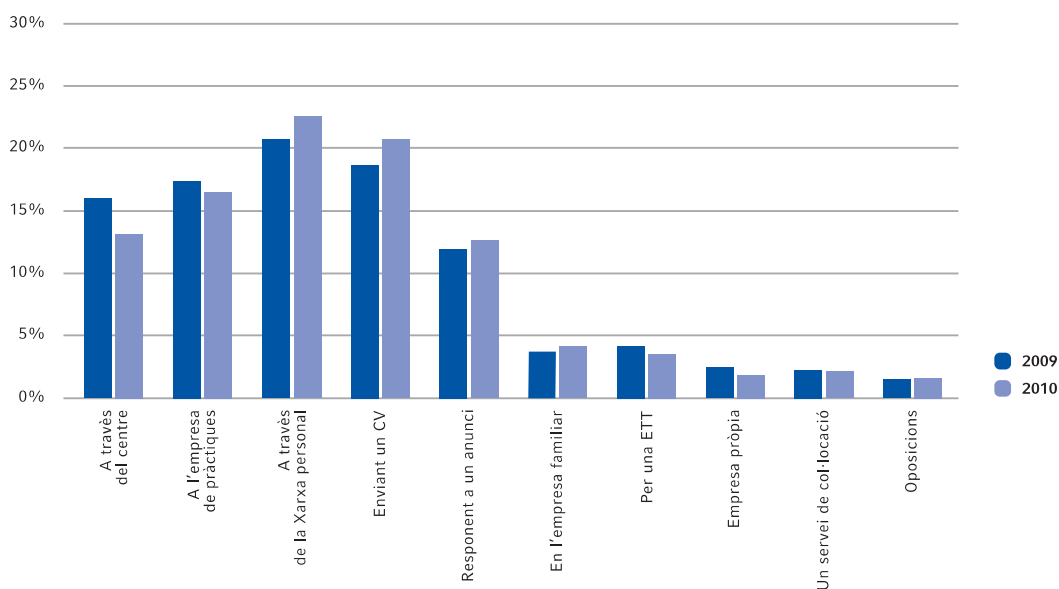

El Gràfic 12. *Evolució de les vies per trobar feina en els graduats superiors* mostra exactament les mateixes tendències observades en els graduats mitjans. “A través del centre”, que representa un 13,25%, ha disminuït en un 2,84%. “A l’empresa de les pràctiques”, que representa un 16,52%, ha disminuït un 1%. La xarxa personal se situa en el 22,65% i ha augmentat un 3,17%. L’enviament del CV per iniciativa pròpia representa el 20,88% i ha crescut un 2,12%. Cal destacar el feina “Responent a un anunci” que representa un 12,82% i ha augmentat un 0,75%.

Si comparem les estratègies per trobar feina dels graduats superiors amb relació als mitjans destaquem que en tots dos casos la “xarxa personal”, “enviar un CV”, “l’empresa de pràctiques” i “el centre de formació” són les vies més destacades. Tant sols en el cas dels superiors té gairebé la mateixa rellevància “Respondre a un anunci”, per la resta de vies són poc o molt poc importants. En el cas dels PQPI presenten una realitat força diferent. Trobar feina “a través d’un amic, conegut, etc.” es converteix en el canal més habitual, i arriba al 43,56% dels casos. En canvi la influència del centre, l’empresa de pràctiques, enviar un CV o respondre a un anunci tenen un pes similar al voltant del 10%.

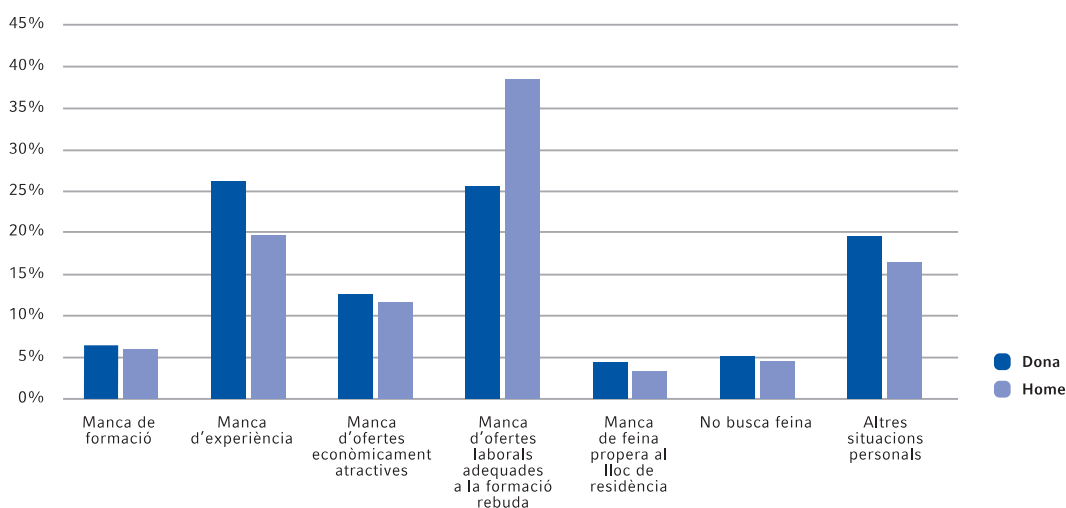
GRÀFIC 12 EVOLUCIÓ DE LES VIES PER TROBAR FEINA EN ELS GRADUATS SUPERIORS

El Gràfic 13. *Motius pels quals no es troba feina en els graduats mitjans segons gènere* juntament amb el següent Gràfic 15 analitza en profunditat i detall el reduït col·lectiu dels que al cap de sis mesos d'haver obtingut el graduat encara busca feina.

El Gràfic 13 mostra diferències importants segons si qui busca feina és home o dona. Veiem com la “manca d’ofertes laborals adequades a la formació rebuda” és la causa més destacada en el cas dels homes amb 13 punts superior que en les dones (un 38,47% davant d’un 25,61%). En canvi la “manca d’experiència” és la més important per a les dones, que superen als homes gairebé en 7 punts (un 26,18% davant del 19,58%). La tercera causa en importància és la “manca d’ofertes econòmicament atractives” que té un pes superior per a les dones (un 12,51%) davant dels homes (un 11,6%). Els altres motius tenen una influència molt similar en tots dos gèneres.

GRÀFIC 13 MOTIUS PELS QUALS NO ES TROBA FEINA EN ELS GRADUATS MITJANS SEGONS GÈNERE

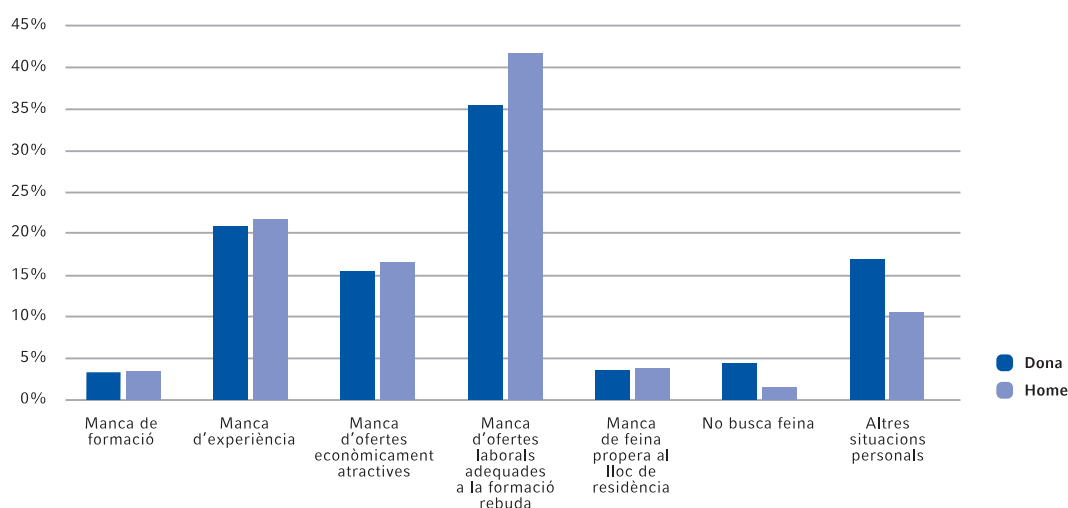

El Gràfic 14. *Motius pels quals no es troba feina en els graduats superiors segons gènere* mostra certes similituds amb els graduats mitjans si bé amb diferències molt significatives. En aquest cas també la “manca d’ofertes laborals adequades a la formació rebuda” és la més destacada en el cas dels homes però tant sols uns 6 punts superior (un 41,72% davant d’un 35,26%). La “manca d’experiència” és la segona causa més important per a tots, però en aquest cas amb diferències inapreciables entre els gèneres (un 21,91% per als homes davant d’un 20,97% per a les dones). La tercera causa en importància és la “manca d’ofertes econòmicament atractives” però en aquest cas té un pes superior en els homes (un 16,88%) que en les dones (un 15,37%). Cal destacar que aquestes tres causes tenen molta més rellevància en els graduats superiors que en els mitjans. La resta de motius tenen una influència molt similar en tots dos gèneres i menys pes que en el cas dels graduats mitjans.

En el cas dels PQPI, la “manca d’ofertes laborals adequades a la formació rebuda” és la causa més destacada en el cas dels homes (un 43,62%) que supera en més de 23 punts a les dones (un 20%). La “manca de formació” és la segona causa per ordre d’importància, si bé més rellevant en les dones (un 17,77%) que en els homes (un 14,48%). I la “manca d’experiència” per trobar un lloc de treball es percep com menys important i amb poques diferències entre els gèneres (un 11,18% en els homes i un 9,77% en les dones).

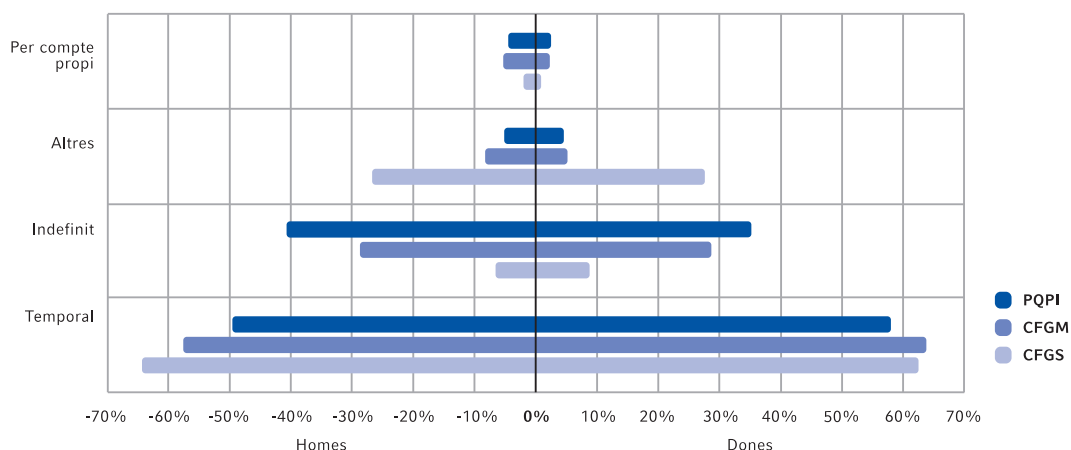
GRÀFIC 14 MOTIUS PELS QUALS NO ES TROBA FEINA EN ELS GRADUATS SUPERIORS SEGONS GÈNERE

El Gràfic 15. *Tipus de contracte per gènere i nivell d'estudis* mostra que la temporalitat del contracte és superior en les dones amb poca influència del nivell d'estudis, que es mou entre un 62,44% en les dones PQPI (i un 64,24% en els homes), un 63,96% de les dones de grau mig (un 57,76% en els homes), i un 58,01% de les dones de grau superior (mentre que en el cas dels homes baixa en aquest cas fins a un 49,6%). La mitjana global per als ensenyaments professionals és d'una temporalitat del contracte d'un 57,14%, mentre que en l'any anterior va ser del 50,69%. Segons dades de l'Observatori del Treball, en els nous contractes laborals a Catalunya entre setembre de 2009 i març de 2010, la mitjana de contractes temporals és del 86,33%.

El contracte indefinit té un comportament directament relacionat amb el nivell de formació que passa d'un 8,92% en les dones PQPI (superior al 6,86% dels homes), augmenta a un 28% en els graduats mitjans (gairebé equivalent entre homes i dones) i arriba en els graduats superiors a un 35,13% en el cas de les dones i a un 40,85% en els homes. Enguany, la mitjana de contractes indefinits pels ensenyaments professionals és del 32,47%; inferior al 41,20% de l'any anterior, però molt superior al 13,67% global de Catalunya del període entre setembre de 2009 i març de 2010 segons dades de l'Observatori del Treball.

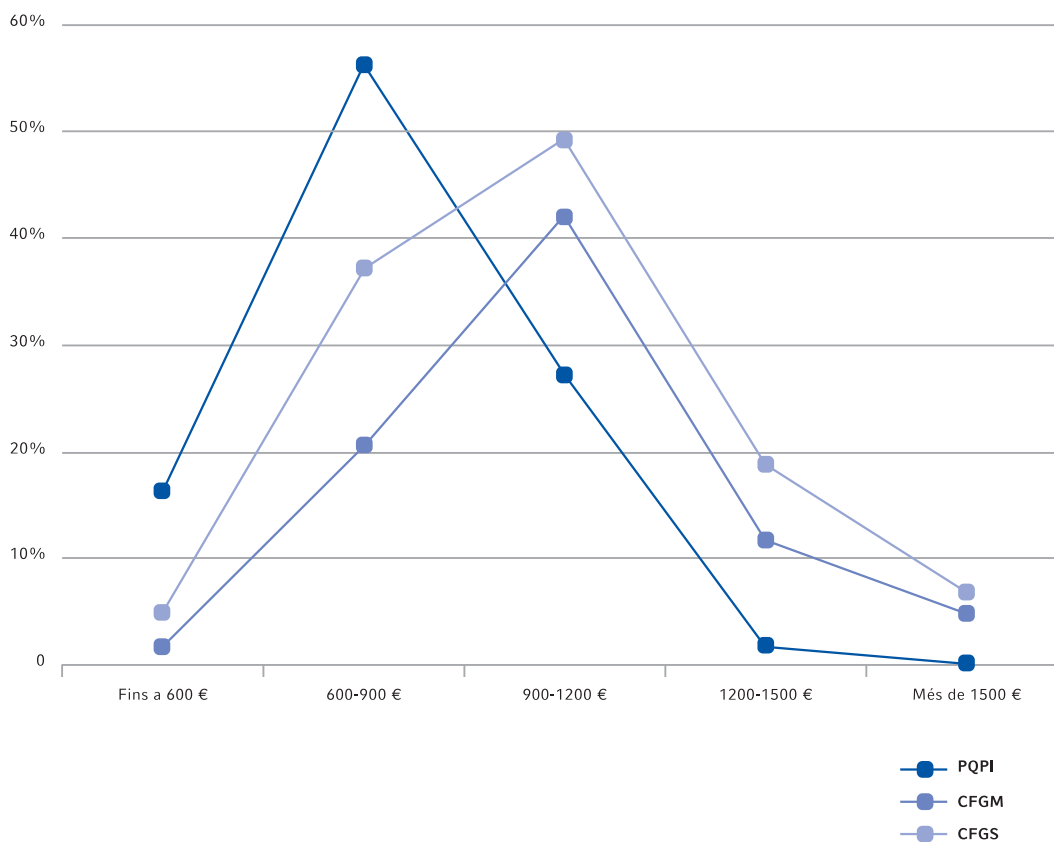
GRÀFIC 15 TIPUS DE CONTRACTE PER GÈNERE I NIVELL D'ESTUDIS

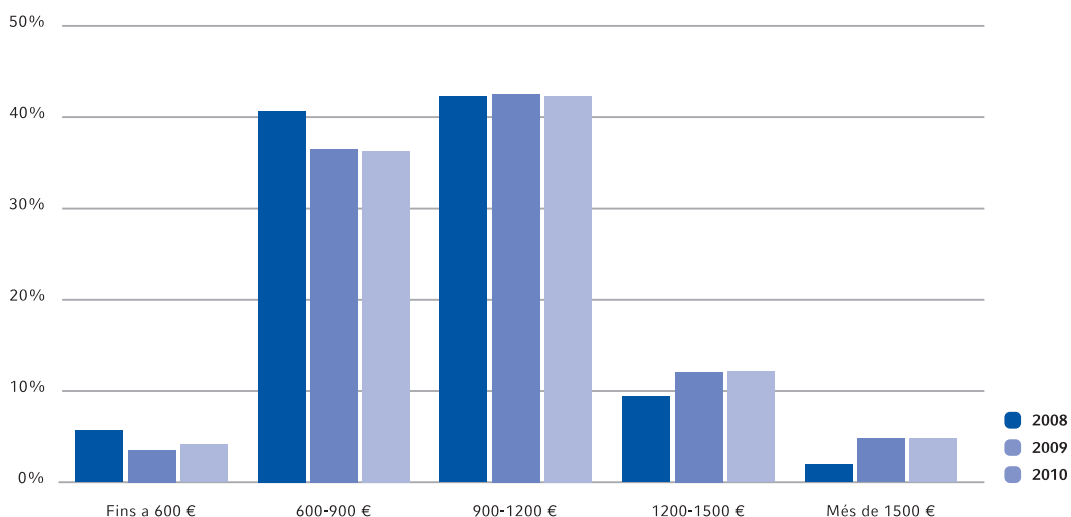
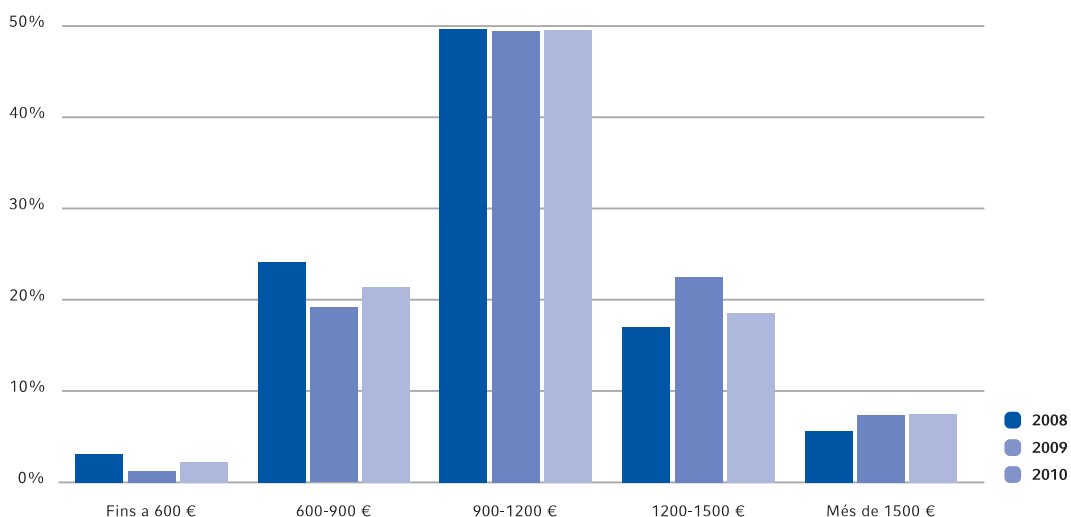

El Gràfic 16. *Nivell de salari segons nivell d'estudis* ens mostra novament com hi ha una correlació positiva entre el nivell d'estudis i el de salaris. Les dades corresponen a l'import net que els enquestats han declarat que guanyen. Cal tenir en compte que es tracta dels nivells salarials d'inserció, els de primera incorporació, i per tant es poden interpretar com als llindars inferiors del nivell de qualificació corresponent. Els PQPI predominen en els nivells de sou més baixos que arriben a concentrar el 55,65% en la franja "de 600 a 900 €". Els graduats mitjans ocupen de forma destacada els nivells "de 600 a 900 €" (amb un 36,33%) i especialment la "de 900 a 1.200 €" (un 42,17%). En els graduats superiors la corba es desplaça una franja cap amunt en tots els casos, amb un 49,71% en el nivell "de 900 a 1.200 €", un significatiu 18,81% en el nivell "de 1.200 a 1.500 €" i un destacable 7,69% en el nivell superior a 1.500 €.

GRÀFIC 16 NIVELL DE SALARI SEGONS NIVELL D'ESTUDIS

Els Gràfics 17 i 18 permeten visualitzar l'evolució dels nivells de salaris entre el període 2008-2010 primer en el cas del Tècnics (CFGM) i després dels Tècnics Superiors (CFGS). En tots dos casos les tendències són coincidents. En primer lloc, destaquem el manteniment estable del grup més nombrós en la franja de 900 a 1.200 €. Cal destacar la tendència a l'augment dels col·lectius amb sous superiors corroborat amb la disminució dels col·lectius amb sous inferiors.

GRÀFIC 17 EVOLUCIÓ DEL NIVELL DE SALARI DELS TÈCNICS

GRÀFIC 18 EVOLUCIÓ DEL NIVELL DE SALARI DELS TÈCNICS SUPERIORS

ALGUNES CONCLUSIONS SOBRE LES CARACTERÍSTIQUES DE LA INSERCIÓ LABORAL DELS GRADUATS

L'edició 2010 de l'informe d'inserció torna a presentar dades objectives respecte a la situació laboral i formativa, l'ocupabilitat relativa, la contractació i els nivells salarials i les vies per trobar feina dels graduats en Ensenyaments Professionals, en el conjunt d'ensenyaments postobligatoris no universitaris de caràcter professional impartits a Catalunya. Aquesta edició consolida la incorporació de dades referents als ensenyaments artístics superiors de dansa, música i art dramàtic, ensenyaments esportius i els Programes de Qualificació Professional Inicial (denominats fins al darrer curs encara com a Programes de Garantia Social) iniciada en l'edició anterior.

Es presenten per primera vegada sèries de dades de quatre anys entre el 2007 i el 2010 de la inserció laboral dels cicles formatius que permeten establir hipòtesis sòlides amb una primera trajectòria temporal. Pel que fa a la resta d'ensenyaments professionals, d'incorporació més recent a l'estudi d'inserció, es disposarà de les sèries en els estudis dels propers anys.

L'amplia participació de centres diversos i de graduats que han contestat l'enquesta permet disposar de dades globals altament representatives, però també permet extreure indicacions suficientment fiables a nivell fins i tot de les especialitats, nivells de formació i gènere. Sens dubte la simplicitat de l'enquesta, l'amplitud de la mostra i la fiabilitat del procediment de consulta han consolidat l'estudi com a un referent que proporciona informació útil i fiable per a diverses finalitats, entre les que destaquen la informació i orientació professional i la planificació anual de la formació.

Més dificultats d'inserció com a conseqüència de la crisi econòmica

En la línia del que ja es va veure en l'edició anterior, l'any 2010 ha continuat presentant dificultats en els processos d'inserció laboral, en consonància amb la situació econòmica del país i les corresponents conseqüències negatives en el mercat de treball. Com és natural, això es tradueix en una sèrie d'impactes negatius sobre la situació laboral dels professionals enquestats. Podríem considerar que els efectes de la crisi han representat una prova molt dura per als ensenyaments professionals que, tal i com demostra aquest estudi, han superat amb nota el "test d'estrès".

Alta ocupabilitat dels ensenyaments professionals

Una primera constatació: l'ocupabilitat dels ensenyaments professionals és satisfactòria en termes absoluts per a tots els nivells de formació, famílies o estudis i independentment del gènere. Les taxes d'inserció tot i haver disminuït en els darrers dos anys es mantenen entre un 39,88% pels graduats mitjans i el 56,13% en els superiors.

Una segona constatació: l'ocupabilitat és extraordinària en termes relatius. La comparació de les taxes d'inserció dels graduats amb la mitjana dels joves entre 16 i 24 és molt favorable als primers. A més, augmenten les diferències en la mesura que s'endureix el mercat. Tot i haver augmentat la taxa dels que "busquen feina" fins a un 12,61% en els graduats mitjans o un 11,04% en els superiors, queda molt allunyada del 40% d'atur dels joves de 16-24 anys (la franja d'edat àmpliament majoritària en els estudiants dels ensenyaments professionals) i del 17,9% de la mitjana d'atur a Catalunya.

L'adaptabilitat dels perfils professionals

En analitzar la correspondència entre els estudis realitzats i el lloc de treball de primera inserció s'observen algunes tendències interessants. En el cas dels graduats mitjans, és d'un 70,26% quan el 2007 havia estat del 78,45%. En el cas dels graduats superiors és d'un 73,13%, quan el 2007 havia assolit el 81,22%. La pèrdua de correspondència en tots dos casos és a conseqüència de la crisi, però precisament cal destacar com a molt positiva la capacitat d'adaptació de la Formació Professional inicial a les noves necessitats de perfils professionals: probablement la seva polivalència és un dels factors que manté alta l'ocupabilitat de les persones graduades en una situació molt adversa del mercat de treball, especialment per als joves.

Adaptacions de les vies per trobar feina

Pel que fa a les vies per trobar feina que utilitzen els graduats, es consolida el model dels anys anteriors que pivota al voltant dels centres on han estudiat i les relacions que s'hi teixeixen. De tota manera, s'observa un cert canvi respecte l'any passat: les vies més properes a l'alumne, com són "a través del centre" i "a l'empresa de les pràctiques", han disminuït el seu pes relatiu; en canvi, han crescut les vies que reclamen una actitud més proactiva de l'alumne, especialment la "xarxa personal" que sovint es construeix a partir del centre (professors i col·legues) i l'"enviament de CV per iniciativa pròpia" i, en el cas dels graduats superiors, també ha crescut l'opció "responent a un anunci".

L'estabilitat dels contractes

Pel que fa a la estabilitat dels contractes, es pot observar com la situació de crisi actual ha passat factura també en aquest punt, si bé es constata com els contractes indefinits tenen un comportament directament relacionat amb el nivell de formació. La temporalitat ha augmentat un 6,45% respecte als resultats de l'enquesta de l'any anterior, a la vegada que la contractació indefinida ha disminuït un 2,66%. Tot i aquests canvis, tant graduats mitjans com superiors mostren unes dades força més positives que les del conjunt del mercat laboral català, el qual va produir un 86,33%

de contractes temporals i només un 13,67% d'indefinitos en el període esmentat anteriorment.

Per últim, pel que fa a les diferències de gènere en el tipus de contracte, són pràcticament inexistents en els PQPI. En els graduats mitjans, la temporalitat és superior en les dones (63,96% a 57,76%) i en els graduats superiors encara és major (58% a 49,6%) i els indefinitos són inferiors en les dones (35,13% a 40,84%).

Els alts llindars dels nivells salarials d'inserció dels graduats

A nivell salarial, novament s'observa que el nivell de formació té una influència positiva determinant. Més de la meitat dels PQPI se situa en la franja dels 600 a 900 €, els graduats mitjans se situen àmpliament en les franges dels 600 a 900 € i dels 900 a 1.200 €. Gairebé el 50% dels graduats superiors cobra de 900 a 1.200 € i fins i tot un 7,69% més de 1.500 €.

Dificultats creixents però limitades per trobar feina

Si observem les característiques dels itineraris d'inserció segons el nivell d'estudis, es confirma un cop més que com més alt sigui el nivell d'estudis més inserció laboral hi haurà. Els PQPI que busquen feina arriben al 26,24%, el CFGM a 12,61% i els CFGS 11,04%. En els graduats de tots els nivells d'estudis, la raó més important per a no trobar feina és la "manca d'ofertes laborals adequades a la formació", que supera el 30%. Els altres motius principals varien en funció del nivell d'estudis. Pels PQPI destaquen amb un pes similar: "manca de formació"; "no busca feina"; i "altres situacions personals". Pels graduats mitjans destaquen clarament per aquest ordre: "manca d'experiència"; "altres situacions personals"; i "manca d'ofertes econòmicament atractives". Pels graduats superiors també destaquen clarament per aquest ordre: "manca d'experiència"; "manca d'ofertes econòmicament atractives"; i "altres situacions personals". L'efecte d'"altres situacions personals" és sempre més rellevant en el cas de les dones.

Les estratègies personals d'augment de la qualificació professional

Una tendència en creixement evident és la dels graduats que prossegueixen estudis, ja sigui per aprofundir en la seva especialització, com a itinerari horitzontal de promoció en el mateix nivell, o bé per assolir un nivell superior de qualificació en un itinerari vertical de promoció. En el cas dels graduats mitjans ha passat del 27,76% l'any 2007 al 47,50% aquest any. En el cas dels graduats superiors ha passat del 22,03% l'any 2007 fins al 32,83% aquest any. Aquest augment es pot entendre com un efecte de la crisi econòmica i l'enduriment del mercat de treball, però a la vegada respon positivament als dèficits endèmics de l'estructura de qualificacions de la població activa pel que fa a persones de 22 anys o més amb educació secundària

postobligatòria. La possibilitat d'incrementar de forma tant important la taxa de graduats que prossegueixen estudis cal atribuir-la a la bondat de les mesures d'ordenació educativa d'aquests ensenyaments implantades des del 2004. En el cas dels graduats mitjans, cal destacar les mesures flexibilitzadores regulades pel Decret 240/2005, la implantació generalitzada del curs de preparació a l'accés als graus superiors i la implantació gradual de l'alternança formació i treball. En el cas dels graduats superiors, la implantació generalitzada de les correspondències amb els ensenyaments universitaris ja és un fet que actualment beneficia a més de 6.000 nous alumnes universitaris, tots ells graduats superiors d'ensenyaments professionals.

Una certa equitat de gènere en els itineraris d'inserció

En els processos d'inserció dels graduats trobem diferències de gènere que cal tenir en compte. Pel que fa a la continuïtat dels estudis, destaquem que és sensiblement major en els homes (42,11%) que en les dones (37,55%) i en contrapartida, el 33,55% de les dones graduades ja treballa, mentre que en el cas dels homes tant sols ho fa el 30,58%. En la correspondència o relació de la feina que es realitza i els estudis de preparació realitzats, la diferència més gran es veu en els PQPI, on les dones avantatgen en 10,64 punts als homes, com també en els graduats mitjans que es mantenen 8,43 punts superiors als homes, en canvi en els graduats superiors són els homes qui superen a les dones en 2,03%. En la situació laboral dels enquestats, el factor gènere sovint està estretament lligat a l'especialitat en que s'han graduat, la qual cosa mostra el llarg camí per recorre en els processos d'orientació professional previs als ensenyaments postobligatoris.

Vies de millora

Els resultats d'aquesta edició 2010 de l'informe d'inserció laboral dels graduats en ensenyaments professionals, suggereixen un conjunt de millores dels ensenyaments professionals que podria ser com una agenda de compromisos dels diferents agents que incideixen en els ensenyaments professionals, amb l'objectiu de seguir avançant cap a una major i millor inserció laboral. Aquesta agenda podria incloure de forma destacada els següents elements:

- **Consolidar i millorar la permeabilitat del sistema**

Les diverses passarel·les consistents en correspondències entre ensenyaments i nivells, cursos de preparació i les diverses formes obertes d'accés han quedat perfectament avalades pel nombre creixent i variat d'usuaris d'aquests cursos. Encara hi ha un gran recorregut de divulgació per a la seva incorporació opcional en els itineraris de desenvolupament personal i professional del país.

- **Incrementar el nombre de graduats que produeix el sistema**

Aquest curs i els propers cal concentrar grans esforços per millorar l'eficiència dels processos d'educació, formació i aprenentatge per tal que un nombre cada cop més important d'alumnes finalitzi els estudis amb l'obtenció del títol corresponent. Cal aconseguir augmentar l'índex de finalització dels estudis en les persones que realitzen ensenyaments professionals i, per tant, un objectiu comú de les institucions educatives i de les institucions que representen el teixit empresarial ha de ser assegurar-ne la permanència amb resultats d'aprenentatge satisfactoris.

- **Desenvolupar, aprofundir i generalitzar l'aplicació de les mesures flexibilitzadores**

Aquest curs i els propers cal centrar esforços en l'adequació de les programacions, els continguts i les metodologies en els centres educatius però especialment considerem que cal posar l'alumne en el focus de l'organització, els processos i les estratègies. Actualment el desenvolupament normatiu permet canvis en profunditat molt importants, com ho prova la xarxa emergent de centres Qualifica't.

- **Més alumnes en els ensenyaments professionals**

Seguir promovent els augments de matriculació ja iniciats, els quals ja des de fa anys mostren una tendència a l'alça. Cal seguir ampliant les places per tal que en els propers cursos es puguin assolir les taxes corresponents a les directrius europees.

Consell General de Cambres
de Catalunya

Generalitat de Catalunya
Departament d'Educació

WWW.CAMBRESCAT.ORG
WWW.GENCAT.CAT